13.11.2023

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden kansaneläkeindeksiin ja elinkustannusindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien indeksitarkistuksista vuosina 2024-2027 ja siihen liittyviksi laeiksi sekä lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta (HE 75/2023)

Valtiovarainministeriö kannattaa hallituksen esityksessä ehdotettuja muutoksia, joilla osaltaan toteutetaan hallitusohjelman tavoitetta julkisen talouden tasapainottamisesta. Hallitusohjelman mukaisesti kansaneläkeindeksiin ja kuluttajahintaindeksiin sidottujen etuuksien ja etuuden määräytymiseen vaikuttavien rahamäärien indeksikorotukset jätetään tekemättä vuosina 2024–2027. Jäädytyksen ulkopuolelle jäisivät kansaneläke, takuueläke, perhe-eläke, kansaneläkelain mukainen lapsikorotus, vammaisetuudet, elatustuki, rintamalisät sekä toimeentulotuen perusosa. Luopumistuen täydennysosa eläkkeeseen rinnastuvana etuutena jäisi myös indeksitarkistusten jäädytyksen ulkopuolelle. Indeksitarkistuksen tekemättä jättäminen ei koskisi myöskään lääkekorvauksen vuotuista omavastuun määrää (ns. lääkekattoa), eikä sotilasavustuksen perusavustusta, joka on sidottu kansaneläkkeen määrään.

Lisäksi esityksellä tuetaan lapsiperheiden toimeentuloa korottamalla lapsilisän yksinhuoltajakorotusta, neljännen sekä sitä seuraavien lasten lapsilisää ja alle kolmivuotiaiden lasten lapsilisää.

Esityksessä todetaan, että kansaneläkeindeksiin ja kuluttajahintaindeksiin sidottujen etuuksien ja rahamäärien tarkistusten jäädyttäminen vaalikaudeksi perustuu hallitusohjelmaan, joten niiden osalta esitystä valmisteltaessa ei ole tehty vaihtoehtoisten toteuttamistapojen arviointia. Valtiovarainministeriö totesi tässä yhteydessä esitysluonnoksesta antamassaan lausunnossa, että vaihtoehtoinen toimi olisi voinut olla esimerkiksi kohdentaa indeksijäädytystä laajemmin eri etuuksiin (ml. esim. eläkkeet), jolloin samaan vaikutukseen olisi päästy pienemmällä indeksikorotusten jarrutuksella kuin indeksikorotusten täydellä jäädyttämisellä. Tällaista vaihtoehtoa on tarkasteltu esimerkiksi valtiovarainministeriön maaliskuussa 2023 julkaisemassa meno- ja rakennekartoituksessa. Tällöinkin tarkastelun ulkopuolelle jätettiin toimeentulotuki, kuten on tehty myös hallituksen esityksessä.

Esityksen työllisyysvaikutukset perustuvat valtiovarainministeriön arvioon. Valtiovarainministeriö arvioi työllisyysvaikutusten mittaluokaksi 18 600–22 700 henkeä

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto

puh. 0295 16001 (vaihde)
kirjaamo.vm@gov.fi
www.vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Finansministeriet
Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
PB 28, 00023 Statsrådet

tfn 0295 16001 (växel)
registratorskontoret.fm@gov.fi
www.finansministeriet.fi
FO-nummer 0245439-9

riippuen muiden hallitusohjelmassa linjattujen toimenpiteiden toteutumisesta. Jos kaikki hallitusohjelmassa sovitut toimenpiteet viedään täytäntöön ja indeksien jäädytys toteutuu täysimääräisenä (10,2 %) työllisyys vahvistuisi arviolta 18 600 työllisellä.